De algemene besturen van de GR'en
onder toezicht van GS Gelderland

Datum
12 juli 2024

Zaaknummer
2024-007166

Onderwerp
Risicogerichte aanpak financieel toezicht op Gemeenschappelijke regelingen

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Geachte leden van het bestuur,

We hebben als provincie de wettelijke taak om toezicht te houden op gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen (hierna: GR'en). Met als doel dat we als overheid onze taken goed blijven uitvoeren en dat inwoners en bedrijven erop kunnen vertrouwen dat dit beschermd en geborgd is. Ons interbestuurlijk toezicht draagt daar aan bij en versterkt de bestuurskracht van lokale overheden in Gelderland. Wij kiezen voor een risicogerichte aanpak van het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen. In deze brief informeren we u over onze aanpak en leggen we uit wat dit voor u betekent.

Vertrekpunt: risicogericht financieel toezicht
Ons financieel toezicht op gemeenten, waterschappen en GR'en maakt onderdeel uit van het interbestuurlijk toezicht (IBT). Het IBT heeft onder andere als doel een duurzaam gezonde financiële huishouding van deze lokale overheden te bevorderen.

In lijn met het Uitvoeringsprogramma Interbestuurlijk Toezicht kiezen we als college met ingang van begrotingsjaar 2025 voor een risicogerichte aanpak van het financieel toezicht op GR'en.

Kort gezegd houdt dit in dat we als provincie ons toezicht vooral richten op GR'en met een hoog risicoprofiel. Dat betekent dat GR'en met een laag risicoprofiel onder een beperkter financieel toezicht gaan vallen. Voor de GR'en met een hoog risicoprofiel verandert er niets aan de huidige werkwijze. In de begrotingsbrief 2025 kunt u lezen in welke categorie uw GR valt en wat de gevolgen hiervoor zijn.

Werkwijze risicogericht financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen
Binnen het begrotingstoezicht op GR'en richten we ons met het financieel toezicht in deze nieuwe risicogerichte aanpak meer op de GR'en waar relatief gezien de hoogste risico's zich voor kunnen doen. Hiervoor maken we een onderscheid in de GR'en met een hoog risicoprofiel en GR'en met een laag risicoprofiel. Dit onderscheid maken we op basis van een kwalitatieve check en een kwantitatieve check. Hieronder lichten we deze onderdelen verder toe.

Kwalitatieve check

We verdelen de GR'en waar we toezicht op houden op basis van taken die de GR'en uitvoeren, onder in een aantal categorieën. Door deze categorisatie kunnen we per categorie -en taak- bepalen of het een categorie betreft waarin maatschappelijke en financiële hoge risico's aanwezig kunnen zijn (zoals bijvoorbeeld in het sociaal domein), of waar deze risico's relatief laag zijn (bijvoorbeeld bij een lokaal archief).

De categorisatie van de GR'en in Gelderland die onder het toezicht van GS vallen is als volgt:

Categorie	**Hoog of laag risicoprofiel**
Werkorganisaties/sociale diensten	Hoog
Veiligheidsregio's	Hoog
Bedrijfsvoeringsorganisaties/ambtelijke fusies	Hoog
Archieven	Laag
Regio-organisaties	Laag
Belastingorganisaties	Laag
Externe diensten	Laag
Bedrijventerreinen	Laag

Als uw GR in een van de categorieën valt met een laag risicoprofiel, voeren we een tweede check uit op basis van de kwantitatieve indicatoren. Dit doen we om de risico's van deze risicogerichte aanpak zo veel mogelijk te beperken.

Kwantitatieve indicatoren

We hanteren de volgende kwantitatieve indicatoren:

1. het aantal deelnemers;
2. de hoogte van de omzet;
3. het balanstotaal;
4. de bijdrage per deelnemer als percentage van de begroting van de desbetreffende deelnemer.

Voor elk van deze indicatoren zijn grenswaarden bepaald. Indien u in 2 van de 4 indicatoren (of meer) de grenswaarden overschrijdt, kwalificeren wij u als GR met een hoog risicoprofiel en is alsnog het reguliere toezicht van toepassing. Wanneer u minder dan 2 van de 4 grenswaarden overschrijdt kwalificeren wij u als GR met een laag risicoprofiel en is het beperkte toezicht van toepassing.

Regulier en beperkt toezicht

In het begrotingstoezicht op GR'en kennen we twee vormen van toezicht: repressief toezicht (toezicht achteraf) en preventief toezicht (goedkeuring vooraf). Repressief toezicht is de standaard vorm van toezicht wanneer een tijdig ingediende begroting naar ons oordeel structureel en reëel sluitend is. Als de begroting niet structureel en reëel sluitend is kan de GR onder preventief toezicht worden geplaatst.

Binnen deze risicogerichte aanpak wordt er een tweedeling aangebracht in het repressief toezicht; regulier toezicht en beperkt toezicht. Wanneer u als GR wordt gekwalificeerd met een hoog risicoprofiel, dan is het reguliere toezicht van toepassing. Er verandert dan niks in de werkwijze ten opzichte van de huidige situatie. U blijft jaarlijks een begrotingsbrief ontvangen met daarin het toezichtsbesluit en de voor u geldende aandachtspunten.

Wanneer u als GR wordt gekwalificeerd met een laag risicoprofiel, dan is het beperkte toezicht van toepassing. Dit houdt in dat u uw begroting en jaarstukken tijdig bij ons indient en dat wij ervan uitgaan dat uw begroting structureel en reëel sluitend is. U blijft jaarlijks een begrotingsbrief ontvangen met daarin het toezichtsbesluit, echter zullen er voor u geen aandachtspunten worden opgenomen in de brief.

Tot slot
De bepaling van de toezichtsvorm regulier of beperkt geldt voor twee jaren. Elke twee jaar wordt uw kwalificatie opnieuw bekeken en bepaald. Wij zullen u tijdig op de hoogte brengen van eventuele veranderingen die op uw GR van toepassing zijn. Mocht u vragen hebben over deze brief, neem dan contact op met uw ambtelijk contactpersoon.

Wij adviseren u de inhoud van de brief ter kennisname te brengen aan de raden en colleges van de deelnemende gemeenten.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink
Commissaris van de Koning

Frederik van Ardenne
Secretaris

Bijlage:
- Stroomschema Risicogericht financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen

Bijlage 1 Stroomschema Risicogericht financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen

Onderstaand stroomschema kan worden gebruikt om te bepalen of onder welke vorm van toezicht een GR zal vallen binnen deze inrichting van het risicogerichte financieel toezicht op GR'en.

